

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek obrtništva dravske banovine

<p>»OBRTNI VESTNIK« Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu in stane: celoletno Din 40.— polletno Din 20.— posamezna številka Din 2.—</p>	<p>GLASILO OKROŽNIH ODBOROV, OBRTNIH ZDRUŽENJ IN OBRTNIH DRUŠTEV DRAVSKE BANOVINE</p> <p>Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 9.</p>	<p>Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira.</p> <p>Številka pri poštni hranilnici, podružnici v Ljubljani 10.860</p>
---	--	--

XVIII. letnik.

V LJUBLJANI, dne 1. januarja 1935.

Štev. 1.

Dr. Josip Pretnar:

V novo leto

Vsem svojim naročnikom
in čitateljem želi veselo
in uspehov polno novo
leto
„OBRTNI VESTNIK“

Slovenski obrtnik! Ko gledaš na preteklo leto nazaj, se spominjaš na celo vrsto dogodkov, važnih in daikosežnih kakor jih je bilo malokatero drugo leto v teku zadnjih desetletij, usodnih za tvojo uedinjeno Jugoslavijo, ki si ji s tolikšnimi težkimi žrtvami koval temelje pohižne svobode in gospodarske osamosvojitve. Gledaš na težke udarce in preizkušnje usode, ki jih je prestal ves jugoslovanski narod in naše gospodarstvo, pa tudi ti, ki si poleg kmeta glavni del zdravega, delavnega in treznega našega naroda, glavni temelj države, družbe in gospodarstva. Zvest kralju in svoji Jugoslaviji si z drugimi sloji naroda vdano prenašal vse breme in se žilavo boril proti pustošenju, ki ga je tudi pri nas vse bolj in bolj širil val gospodarske in socialne krize, ki je objela ves svet.

Kljub tvoji tradicionalni žilavosti in vztrajnosti, kljub tvojemu požrtvovalnemu samozatajevanju pa so začele tvoje vrste pod težo razmer in dogodkov prošlega leta počasi popuščati. Videli smo, kako se med obrtništvo vse bolj in bolj širi malodušnost, zbežanost in naravnost obup, ki so zanesli v zdravo telo kal razkrajanja. K temu je prišlo še zlo medsebojne needinosti in sporov, ki so razdvojili obrtniške vrste, veliko število prej zvestih in dobrih tovarišev in branilcev obrtniške stare pravde pa razočarali, da so se odtegnili javnemu udejstvovanju ter stopili zagrenjeni v ozadje. Obrtnik je vedno bolj krvavel, na razvalinah opešanih in uničenih eksistenc je plodno pognalo seme še večjega razdora in razpihavanja nezadovoljstva s sredstvi in načini, ki jih noben resen in pošten prijatelj obrtništva ne more odobravati.

Toda v teh težkih časih, ko je stvarna in pošena beseda naletela običajno le na gluha ušesa, ko so se množice začele lahko-miselno predajati neizpeljivim obljubam in

lepo donečim geslom, so se vendarle našli med obrtniki še vedno ljudje, ki so se žrtvovali v trdnem, nesebičnem in požrtvovalnem delu za dobrobit obrtnega stanu. V čast je slovenskemu obrtništvu, da je imelo v teh časih med seboj tovariše, ki niso obupali, ki so se zavedali resnosti položaja in ki so neustrašeno stali na braniku obrtniških pravic ter klicali svojim tovarišem: »Ne obupajmo, delajmo, združimo se v slogi, opirajmo se na solidarnost drugih stanov, pa bomo dosegli boljše čase!« Velika akcija »Obrtnega tedna« je pokazala, da je naše obrtništvo še kleno in zdravo. Sledilo je klicu na slogo in delo, tako da je presenetilo celo optimiste. Pri tej prireditvi je po veliki večini pokazalo toliko smisla za skupno in složno delo, toliko optimizma in žilavosti, da je popolnoma po pravici vzbudilo med prijatelji obrtništva občudovanje med vso javnostjo in oblastmi pa naklonjenost in razumevanje za svoje potrebe in zahteve. To ne vliiva samo poguma in samozavesti ter vere v svojo silo in boljše bodočnost obrtništva, temveč je med nevernimi in razočaranimi zopet utrdilo zaupanje in vero v dober namen in pošteno voljo onih voditeljev in obrtniških delavcev, ki so s težkimi žrtvami in svojim samozatajevanjem vodili celo akcijo.

Obrtnik ki danes s težko skrbjo gledaš v bližnjo bodočnost, ki v pomanjkanju dela in ob težko znosnih bremenih skoro omaguješ v naporu in borbi za svoj obstoj in za obstoj svoje družine in delavstva, ki hoče kruha, naj te izkušnje prošlega leta navdajo z upanjem in trdno vero v sebe in v uspehe tvojega žilavega in z znojem prepojenega, trdega dela. Vedi, da so obrtniku že davno napovedovali smrt in pogin, a kljub vsemu je vzdržal, kljub težkim žrtvam, ki so morale v borbi pasti, se je razvijal in stoji danes kot krepka, zdrava veja na drevesu našega gospodarstva in našega naroda. Danes se zaveda javnost, da je v tebi, obrtnik, ona sila, ki nas more edina dovesti do gospodarske osamosvojitve, kakor je bilo v preteklosti eden onih činiteljev, ki so pripomogli do naše narodne svobode. Zavedaj pa se tudi, da bo v tvoji borbi uspeh odvisen od smotrenega in treznega dela, ki bo pa mogoče le tedaj, ako nastopaš složno, ako se ne predajaš iluzijam in geslom, ki tvoje množice samo omamljajo, ne pomenijo pa še učinkovitega zdravila za bol, ki jo danes trpi obrtništvo.

Zato pogumno, složno in z optimizmom na delo in v novo leto!

Važna obrtna panoga

Naša banovina vzdržuje na državni tehniški šoli v Ljubljani tudi šolo za glasbila, ki traja 3 leta. V tem času se učenci izuče tako dobro, da odhajajo iz šole ne le kot samostojni obrtniki, ampak pogosto tudi kot pravi umetniki.

Ta panoga narodnega gospodarstva je velevažna posebno iz ozira na brezposelnost, ker potrebuje tako malo investicijskega kapitala kot skoraj nobena druga stroka in ker jo je mogoče izvajati brez posebnega lokala, bodisi v mestu ali na deželi.

Dosedanja izkustva kažejo, da imajo naši ljudje poseben dar za izdelovanje glasbenih instrumentov, mora se pa tudi poudariti, da imamo prav posebno fin zlasti smrekov les, ki prekaša po fini odtenkosti zvočne barve, rumunskega in tudi onega iz češke Šumave.

Če premislimo, koliko denarja gre iz države za glasbene instrumente, šele spoznamo vrednost take šole. Poglejmo na Češkoslovaško v Schönbach, Kraslice in okolico, kjer živi od te stroke okrog 2000 družin ali pa v Markneukirchen na Saksonskem, kjer preživlja ta obrt čez 4000 družin že od reformacijskih časov. Okrog 5000 družin se preživlja od izdelovanja glasbil tudi v Mirecourtu v Vogezih, da ne omenjam tudi drugih centrov. Velike množine glasbenih instrumentov izvažajo Italija v našo državo, posebno v Dalmacijo in dalje na Balkan in to v pretežni večini iz našega lesa, ki ga kupuje po tako sramotno nizkih cenah.

Vse to bi lahko izdelovali doma. Lahko bi se ta stroka razširila tako, da bi zalagala z glasbili ne le našo državo, ampak tudi naše balkanske sosede.

Za dosego tega je treba seveda trdne podlage, t. j. stalne šole. Ne sme se misliti, da bi zadoščalo, ako se izuči nekaj učencev, ki naj bi izobraževali nadaljnji naraščaj. Ta stroka je umetnostna, ki potrebuje mnogo znanja. Ni mogoče, da bi dal mojster učencu tisti pouk, kot ga da šola, kajti v šoli se uče učenci vsega, kar potrebujejo v svojem bodočem poklicu. Treba je znati vse, kar zahteva stroka, namreč: fiziko, akustiko, geometrijo in strokovno risanje, konstruktivni nauk, teorijo, tehnologijo itd. Tega znanja ne more dati noben mojster svojemu učencu in brez tega znanja učenec ne more postati mojster.

Banovinska šola kaže tako velike uspehe ravno radi tega, ker se učenci seznanijo z zakoni fizike in akustike ter vsega, kar jim da možnost samostojnega ustvarjanja glasbil na podlagi v šoli pridobljenega znanja.

Deset zapovedi za obrtnike

Obrtniški stan ne bo nikdar postal tako važen činitelj v našem gospodarskem in družabnem življenju, kakor bi po svoji vrednosti mogel in moral biti, dokler sami obrtniki ne bodo uvideli, da se vsak posameznik mora odvaditi raznih grdih navad, kakor tudi napačnega dela in mnenja o mnogih vprašanih, od katerih je odvisen sedanji in bodoči obstoj vseh obrtnikov. Morda se večina obrtnikov ne zaveda, da je od vsakega posameznika odvisno, ali se bo njemu in njegovim stanovskim tovarišem godilo boljše nego danes in jim zato priporočamo naslednja načela:

1. Stanovska zavest

Vsakemu obrtniku mora biti vedno najsvetejša misel, da pripada obrtniški skupnosti in da so mu ostali obrtniki tovariši in prijatelji, čijih skrbi so enake njegovim, a njegovi interesi enaki interesom vseh obrtnikov. V odnošaju do teh svojih tovarišev in svojega dela se mora vsak obrtnik pri vsaki priložnosti truditi, da dvigne ugled in dober glas obrtnikov in sploh obrtniškega stanu. Takšna stanovska zavest vsakega obrtnika je najmočnejše orožje v skupni borbi za boljšo bodočnost obrtnišva.

Obrtnik mora živeti in delati tako, da vsak posameznik, a na sestankih in skupščinah, v svojih organizacijah in ustanovah vsi skupaj dvigajo ugled svojega stanu, usvarjajo dobre medsebojne odnošaje in pri svojih someščanih zaupanje do svojega stanu.

Vsak zaveden obrtnik je ponosen na svojo stroko in stan, spoštuje svojega obrtniškega tovariša in njegovo stroko, a kadar se bodo obrtniki med seboj spoštovali in cenili, jih bodo spoštovali in cenili tudi drugi.

Zavest in samozaupanje dvigata duh, dajeja moč in voljo, ter bodrita v najtežjih časih k delu za napredek. V spoznanju, da so obrtniki važen gospodarski stan, ki ustvarja vse kar si ljudski um izmisli, da so močan narodni element in da so konstruktivni sodelavci v vseh panogah družabnega življenja, mora vsak obrtnik biti ponosen in zahtevati zase in tovariše povsod največje spoštovanje.

2. Medsebojna obrtniška solidarnost

Nujno je potrebno, da naši obrtniki razumejo vrednost medsebojne solidarnosti in zaupanja, kar bo dober primer, ki mu bo sledila vsa naša javnost. Primer medsebojne solidarnosti in zaupanja bodo dali obrtniki tako, da bo vsak posameznik kupil in naročil vse potrebno le pri svojem stanovskem tovarišu. Krojač naj naroči čevlje od čevljarja, čevljar obleko od krojača itd., a noben obrtnik nikdar in pod nobenim pogojem ne sme kupiti nobenega izdelka, ki ni izdelan pri obrtniku, če ga isti izdelujejo. S tako medsebojno pomočjo, 200.000 obrtnikov, kolikor jih je v naši državi, bi prav gotovo mogli doseči veliko izboljšanje sedanjega težkega stanja, ker bi mnogo stotisoč dinarjev, ki jih danes obrtniki dajo za tovarniške, pogosto sila slabe izdelke, prišlo zopet v roke samih obrtnikov, ki bi za ta denar spet druge izdelke kupovali pri svojih tovariših. Povečana količina denarja bi tako neprenehoma krožila med samimi obrtniki, kar bi v današnjem pomanjkanju dela in zaslužka za vsakega posameznega obrtnika, a prav tako tudi za ves obrtniški stan, bilo res ogromnega pomena.

Obrtniki morajo ustanavljati tudi skupne ustanove kulturnega, socialnega ali gospo-

darskega značaja, v katerih morajo predvsem gojiti pravo tovariško solidarnost, ki mora priti do najvišjega izraza, dočim je tudi najmanjšo sebičnost treba pobijati z vsemi sredstvi.

Vsi za enega, eden za vse!

3. Pridobivanje odjemalcev

Danes mora biti vsakemu obrtniku jasno, da ne zadošča, ako zna strokovno in lepo izdelati kak predmet, nego je prav tako važno, kako si bo za dotični predmet pridobil odjemalce. Zaradi tega mora vsak obrtnik poleg svojega strokovnega znanja in dela posvetiti največjo pozornost tudi obnašanju do odjemalca. V njegovem lastnem interesu je, da si pridobi čim več odjemalcev, a stare da si ohrani naklonjene, kar vse bo dosegel prav lahko s svojo zmožnostjo, dobrim izdelkom in ugodnimi cenami, kakor tudi z izkazovanjem pozornosti vsem nakupovalcem. V svojem delu mora biti obrtnik vesten in točen, ker ni na pr. vseeno, če čevljar obljubi, da bodo čevlji gotovi v sredo, a dovršil jih bo šele v četrtek ali morda petek. Tako postopanje odbije odjemalce od površnega in netočnega obrtnika in se bodo le redki vrnili k istemu obrtniku, ki že prvič s svojim delom ni bil točen. Ta primer velja za vse obrtnike brez razlike. Enako se pogosto dogaja, da se posamezni obrtniki ne držijo dogovorjenih pogojev glede izdelave, kakovosti itd. Taki slučajji vzbujajo pri konsumentu nezaupanje do vseh obrtnikov in do obrtniških izdelkov sploh, a zlasti so škodljivi onemu obrtniku, ki je to nezaupanje in nezadovoljstvo s svojo netočnostjo in nevestnostjo izzval.

Odjemalec mora biti zadovoljen, to naj bo načelo v delu vsakega obrtnika, a če je odjemalec zadovoljen, je lažje doseči primerno ceno, kakor v nasprotnem slučaju. Držeč se tega načela je vsak obrtnik lahko prepričan, da si ne bo ohranil naklonjene le stare odjemalce, nego si bo pridobil še nove, s čimer bo ponovno vzbudil pri nakupovalcih zaupanje do obrtnika in obrtniških izdelkov.

4. Nelojalno tekmovanje

Ena najtežjih ran, ki danes onemogočajo solidno in pošteno obrtniško delo in zaslužek, je nedvomno medsebojno umazano tekmovanje med samimi obrtniki. Ali more obrtnik solidno izvršiti zaupano mu delo, ki ga je dobil le na ta način, da je ceno svojemu delu tako zelo znižal, da mora delati z izgubo ali pa s tako malim dobičkom, da je z njim nemogoče tudi najskromnejše živeti. Ali ne vidijo obrtniki, ko eni pobijajo cene drugih, da sami žagajo vejo na kateri sede? Vsak obrtnik, ki pobija cene svojega lastnega dela in cene dela svojih stanovskih tovarišev, je lahko trdno prepričan, da s tem škoduje sebi in obrtništvu sploh. S takim postopanjem ne zmanjšuje le svojega dobička, nego sili tudi druge obrtnike, da znižajo ceno tako, kakor jo je znižal on, a tedaj se najde spet drugi obrtnik, ki na rovaš slabega materiala ali površne izdelave ponovno zniža svoje cene in se ta nezdrav proces razvija do one meje, ko se obrtniško delo sploh ne izplača več, niti ne daje obrtniku možnosti poštenega zaslužka. To mejo smo danes žal dosegli, a obrtniki še vendar ne vidijo, da s takim načinom medsebojnega umazanega tekmovanja porazno uničujejo same sebe in se vedno bolj bližajo beraški palici. Vsak obrtnik naj dobro presodi, ali mu nesolidno delo in zniževanje

cen res koristi toliko, kolikor bodo pozneje imeli on in njegovi tovariši škode. S takim postopanjem onemogočajo obrtniki svojo lastno delo, ker nagrada zanj ne zadošča niti za najskromnejše življenje njihovih družin in njih samih. Vsak obrtnik mora dobro premisliti, kam vodi to umazano tekmovanje in medsebojno pobijanje cen. To vodi do popolnega obubožanja vseh obrtnikov in je zadnji čas, da sami uvidijo, da svobodno, toda pošteno tekmovanje mora biti vedno prvo načelo pri delu vsakega zavednega obrtnika.

Če hoče biti obrtnik prijatelj samemu sebi, svoji družini in svojim stanovskim tovarišem in če hoče varovati splošne stanovske interese, mora gledati predvsem na zdravo tekmovanje in zdravo kalkulacijo, kar vse bo dosegel le tedaj, če bo pri vsakem delu razen porabljenega materiala in porabljenega časa priračunal pošten odstotek za stanarino, čiščenje, ogrevanje in razsvetljava delovnih prostorov, za davek, doklade in druge dajatve, za obrabo strojev in orodja, za slučaj, če pridejo v hišo in obitelj bolezni, starost in nesposobnost za delo in za doprinoso stanovskim organizacijam, ustanovam in drugim kulturnim institucijam, v katerih more zadobiti strokovno in splošno znanje.

Kdor pri svojih kalkulacijah ne upošteva vsega tega, je s svojim umazanem tekmovanjem škodljivec samega sebe in vsega obrtniškega stanu.

5. Strokovna in splošna izobrazba

Čas, ko je zadoščalo, da obrtnik razume le svojo obrt in je za svoje delo strokovno izobražen je minil. Sodoben in napreden obrtnik mora poleg svojega strokovnega znanja prav dobro poznati tudi vse svoje dolžnosti in pravice, ki jih ima v gospodarskem in družabnem življenju. Skozi celo vrsto let se je dogajalo nešteto slučajev, da so si obrtniki poslabšali svoj položaj ravno zaradi tega, ker niso poznali obrtniških pravic in dolžnosti, kar je še danes prav pogost pojav. Te pravice in dolžnosti so določene v raznih zakonskih predpisih, od katerih bi vsak zaveden obrtnik moral poznati vsaj najvažnejše, ker bi mu zaradi tega bilo delo marsikdaj olajšano, a pogosto bi se izognil neprijetnosti in škodi, ki jo danes pogosto trpi. Dolžnost obrtniških organizacij in ustanov je, da poučujejo obrtnike o vsem potrebnem, a vsak obrtnik mora v lastnem interesu vpraševati in se po možnosti tudi sam poučiti o vsem potrebnem, če želi svojo obrt opravljati brez škode in neprijetnih presenečenj. Prostor nam ne dopušča, da bi našli najglavnejša vsakodnevna vprašanja, ki morajo zanimati obrtnika, a to končno niti ni svrha tega članka. O teh obrtniških vprašanih bo vsak obrtnik odlično poučen, če bo redno čital svoje stanovsko glasilo in če bo redno obiskoval predavanja in tečaje, ki jih zanj prireja njegove organizacije in ustanove. Tako bodo vrste obrtniškega stanu sčasoma odlično poučene o vseh važnih stanovskih vprašanih, ter si bodo lažje zajamčili svoj obstoj in boljšo bodočnost.

6. Gospodarska krepitev obrtnikov

Star narodni pregovor pravi: zmo do zrna pogača, kamen do kamna palačal! V svoji današnji borbi za obstoj bi se obrtniki morali bolj kakor kdaj prej držati tega mod-

rega narodnega pregovora. Znano je namreč, da se vsak posamezni obrtnik v svojem delu bori s stoterimi težavami zaradi tega, ker v odločilnem trenutku nima na razpolago potrebnih denarnih sredstev za izvedbo kakkega dela, ali boljše rečeno, ker vsakemu obrtniku primanjkuje potrebnega kapitala in kredita. Ta okoliščina je najtežja za celo obrtno gospodarstvo in obrtniški stan kot celoto, a vsakemu posameznemu obrtniku najpogostejše odvzema tudi zadnjo možnost sodelovanja pri raznih javnih in drugih delih. Nešteti obrtniki so to težko rano občutili že na svoji lastni koži tedaj, ko so morali ponudeno delo, ki bi jim in njihovim družinam bilo rešitev, odkloniti zaradi tega, ker niso imeli denarja ali kredita za izvedbo tega dela. Take neprijetnosti posameznega obrtnika bi bilo mogoče odkloniti s složnim delom vseh obrtnikov in z osnovanjem čim večjega števila obrtniških hranilnih in posojilnih zadrug, pod čijih okriljem bi bili zbrani vsi obrtniki. Obrtniki z večjimi in manjšimi delavnicami bi v svojem lastnem interesu morali biti člani takih obrtniških zadrug z vsaj najmanjšimi hranilnimi vlogami. Važnosti teh zadrug za obstoj in boljše življenje vsakega posameznika je skoraj nemogoče oceniti. One podpirajo vsakega svojega člana obrtnika s potrebnim denarjem, one budno pazijo, da obrtnik ne zaide v roke brezvestnega denarnega zavoda, one mu pomagajo, da brez vseh težav prihrani za stara leta potreben znesek. Vsak obrtnik, in dasi bi si odtrgal od ust, mora v tako zadrugo vlagati tedensko vsaj dva dinarja. Pri dveh stotisočih obrtnikov bi znesla ta vsota skoraj pol milijona tedensko ali dva milijona mesečno. Z letno zbranimi 24 milijoni bi te zadruge mogle odstraniti sedanje pomanjkanje obrtniškega kapitala in bi tako v večini slučajev olajšale težak sedanji položaj obrtniškega stanu.

Noben obrtnik ne bi smel iskati kredita pri drugih denarnih zavodih, dokler mu ga morejo nuditi obrtne banke ali obrtne zadruge, ker bi sicer podpiral tuj kapital, a škodoval svojemu lastnemu obrtniškem. Na ta način bomo ustvarili močan obrtniški kapital, ki bo služil obrtnikom v vseh ozirih, a kar je najglavnejše: docela neodvisen bo od tujega kapitala.

7. Vzgoja obrtniškega naraščaja

Osnovna razlika med pomožnim osebjem, zaposlenim v obrtniških delavnicah in onim, ki je zaposleno v industrijah, je ta, da obrtniški učenci in vajenci sčasoma postanejo samostojni obrtniki, postanejo torej stanovski tovariši vseh obrtnikov, dočim industrijski delavci nikdar ne postanejo industrijci. Dolžnost vsakega obrtnika je tedaj, da s temi svojimi stanovskimi tovariši postopa kar najboljšo že zaradi svojega osebnega ugleda in dostojanstva, a tudi zaradi tega, ker s tem ustvarja potrebno pristrčno zvezo med mlajšimi in starejšimi obrtniški generacijami, kar bo vedno najlažje odstranilo vse nepotrebne spore, ki škodujejo obrtniškem stanu, a najbolj posameznemu obrtniku. S temi svojimi sodelavci mora delati obrtnik složno in v miru, ker bo le tako skupno delo, osnovano na zaupanju in spoštovanju, prineslo poln uspeh obrtniku delodajalcu, a njegovim sodelavcem bo omogočilo, da delajo iz ljubezni in zanimanja. S tem bo zelo olajšana zakonska dolžnost obrtnikov, da morajo vse zaposlene osobje strokovno izobraziti. **Strokovna izobrazba obrtniškega naraščaja je ogledalo strokovnega znanja mojstra obrtnika.** Te resnice se

mora zavedati vsak obrtnik. Vsak obrtnik mora vzgojiti sebe dostojnega naslednika.

8. Važnost reklame

Enako važno je, da obrtnik posveti kar največ pozornosti možnosti prodaje svojih proizvodov. Vsakemu obrtniku je znano, da je lažje strokovno in solidno izdelati kak predmet, nego prodati ga. Kakšne koristi ima n. pr. mizar od krasno in solidno izdelane mize, omare in cele sobe, če mu vse to ostane v skladišču neprodano? Ali čevljar, ki mu solidno in lepo izdelani čevlji ostanejo v delavnici? Oba imata le škodo. Vsak obrtnik mora v svojem lastnem interesu z vsemi sredstvi opozarjati kupca na sebe in svoje proizvode in v vseh priložnostih na prijeten način naglašati solidnost in dolgotrajnost svojih proizvodov. To lahko doseže z raznimi cenovnimi reklamnimi sredstvi, malimi letaki, okusnimi napisnimi tablamami itd. Obrtniki morajo sodelovati tudi pri različnih velesojnih, razstavah in podobnih prireditvah ter sploh z vsemi mogočimi načini opozarjati kupca nase.

9. Dolžnost obrtnikov do naroda in države

Srednji stan, v katerem so obrtniki najštevilnejši in najmočnejši činitelji, je bil vedno temelj, na katerem je počivala konstruktivna zgradba narodne in državne skupnosti. To konstruktivno vlogo vrši obrtniški stan tudi v naši narodni in državni skupnosti in se te pomembne vloge mora zavedati sleherni naš obrtniški tovariš. Vsak obrtnik mora paziti, da je njegovo delo v našem gospodarskem in družabnem življenju skladno z interesi našega naroda in naše države. Stanovska zavest obrtnikov je del njihove patriotične zavesti in je vsak pravi in stanovsko zaveden obrtnik obenem tudi iskren državljani naše države in pripadnik svojega naroda. Interesi naroda in države morajo biti vedno na prvem mestu, a vsi osebni interesi in ambicije, če niso prilagodeni interesom narodne in državne celote,

morajo biti potisnjeni v ozadje. Le tako bodo obrtniki ohranili dober glas poštenih državljanov in domoljubov, a obrtniški stan bo ohranil svojo vlogo konstruktivnega stanu za dobrobit naroda in države. Če bodo delali v tem smislu vsi obrtniki, bo sleherni še z večjo pravico naglašal geslo: **temelj narodnega blagostanja je krepak rokodelski stan.**

10. Dolžnosti obrtnikov do obrtniških ustanov in organizacij

V zvezi z akcijo za povečevanje splošne izobrazbe vseh obrtnikov, mora vsak obrtnik posvetiti kar največjo pažnjo posameznim sodobnim problemom in vprašanjem. Potom svojih strokovnih in stanovskih glasil bi moral s posebno pozornostjo zasledovati delo svojih organizacij in ustanov in iste krepiti s svojim lastnim delom in lastnimi predlogi. Ako bodo obrtniki to vestno izvrševali, a ne bežali od svojih organizacij in ustanov, kakor se dogaja danes, ko obrtniki ne prihajajo na zборе in sestanke in se ne zanimajo za svoja stanovska vprašanja, se bo celoten položaj obrtniškega stanu gotovo izboljšal. Tako delo ali boljše povedano taka nemarnost od strani precejšnjega števila obrtnikov je velika zapreka za napredek celotne obrtniške proizvodnje in in obrtniškega stanu, a posledice takega stanja občutijo na lastni koži vsi obrtniki.

Vsi obrtniki morajo tudi brez vabila moralno in materialno pomagati lastnim organizacijam in ustanovam, brez katerih za obrtnike ni obstoja. Vsaka organizacija je podobna poslovnemu podjetju. Če v poslovno podjetje vlagaš več kapitala, dela, skrbi, dobre volje in ljubezni, bo podjetje prinašalo več koristi. Tako je treba postopati tudi pri organizacijah in iste bodo pokazale več uspehov.

Kdor se bo striktno držal teh zapovedi, bo dostojen član svojega stanu in človeške družbe.

Davčne zahteve obrtnikov

Sklepi konference obrtnih zbornic in obrtnih odsekov skupnih zbornic.

Pretekli teden se je vršila v Beogradu konferenca obrtnih zbornic in obrtnih odsekov skupnih zbornic iz vse države, na kateri se je razpravljalo o vseh perečih problemih, ki se tičejo našega obrtniškega stanu. Na podlagi sklepov te konference je bila sestavljena resolucija, ki je bila dostavljena vsem merodajnim činiteljem.

Resolucija prosi v uvodu finančnega ministra, da na osnovi pooblastila v čl. 63 finančnega zakona spremeni predpise glede pridobnine v toliko, da se določe § 7. novele od 18. februarja 1934, ki se tiče minimalne pridobnine na osnovi najemnine za stanovanje in lokal, ne bi uporabljale za obrtnike. Nadalje zahteva spremembo točke 3. čl. 113. zakona o neposrednih davkih, in sicer v tem smislu, da bi davčno osnovo obrtnikov ugotavljali posebni strokovni davčni odbori, ki se naj ustanovijo za področje vsake prvostopne davčne oblasti in da se za člane teh odborov postavljajo obrtniki po predlogu pristojne zbornice, okrožnega odbora obrtniških združenj ali obrtniškega združenja na sedežu davčne uprave.

Ako bi se iz kateregakoli razloga ne mogla osvojiti svobodna ocena pridobnine obrtnikov, potem naj se s spremembo točke 3.

čl. 113. zakona o neposrednih davkih omogoči svobodna ocena dohodka obrtnikov iz prve skupine, točke 2. in druge skupine točke 2 a, čl. 42. zakona, in to od strani posebnih strokovnih davčnih odborov. Obrtniki iz druge skupine točke 2 b in tretje skupine čl. 42. zakona pa naj plačajo pridobnino v pavšalnem znesku, in sicer v krajih do 1000 prebivalcev 80 Din in za vsakega pomočnika 40 Din, v krajih do 10.000 prebivalcev 120 Din letno in za vsakega pomočnika 60 Din, v krajih do 30.000 prebivalcev 160 Din letno in za vsakega pomočnika 80 Din, v krajih do 50.000 prebivalcev 200 Din letno in za vsakega pomočnika po 100 Din, v krajih do 100.000 prebivalcev 230 Din letno in za vsakega pomočnika 115 Din in v krajih preko 100.000 prebivalcev 250 Din letno in za vsakega pomočnika 125 Din.

To pavšaliranje pridobnine naj velja tudi za one obrtnike, ki uporabljajo motorno pogonsko silo do 5 konjskih sil, in sicer tako, da se pri določanju pavšalirane pridobnine smatra vsaka konjska sila kakor 1 kvalificiran pomočnik. Pri obračunu pavšala naj se po dva vajenca smatrata kot 1 pomočnik.

Nadalje se zahteva v resoluciji, da se davčna stopnja za prvo skupino zniža od 10 na 8 odst., za drugo skupino pa od 8 na 6 odst. To znižanje je nujno potrebno, ker

Jože Karlovšek, stavbenik:

Novo življenje v naši umetni obrti

Moderna prometna sredstva so v zadnjih desetletjih skrajšala razdalje med posameznimi narodi in omogočila industriji velik razmah. Posledica tega je enoličnost, ki se odraža v življenju vseh narodov, ki uporabljajo iste stroje, iste avtomobile ali iste čevlje, medtem ko osebnost obrtnih izdelkov podednega naroda iz dneva v dan bolj izginja.

Preobilica industrijskih izdelkov, propad naše stare cvetoče obrti in suhoparna enoličnost naših obrtnih izdelkov brez ožje zveze z narodovo duševnostjo nas je privedla v dobo krize. Ljudje posegajo po tujem blagu, ker je tujina tista, ki nam diktira modo, a sami ne znamo zadostiti potrebam ljudstva v iskanju naših domačih motivov. Najti moramo tedaj zopet pravo pot, ki nas bo vodila v boljšo bodočnost, odpraviti škodljive napake in prijeti za resno delo, pri katerem naj nam koristijo tehnični pripomočki našega časa.

Naše obrtništvo je bilo najbolj močno in razvito v časih, ko je cvetela domača umetna obrt. Bila je to živa umetnost, zakaj izdelki so bili sad naših pravih mojstrov-obrtnikov in ljudstvo je videlo v njih odražanje svojega življenja. Lepe cerkvice, spominki, leseni rezljani predmeti itd. so izražali duševnost našega naroda. Skoro vsak večji kraj je imel svoj slog, s katerim je poudarjal svojo duševno lepoto. Dela teh starih mojstrov so trajna, ne zaradi njihovih imen, ki so v mnogih slučajih celo neznan, temveč zaradi njihove mojstrske znanosti. Nasprotno pa naša umetna moderna dela tonejo hitro v pozabo, ker imajo premalo duševne zveze z narodom ter so v pretežnem delu le produkt mehničnega dela, izvršena po enolični modni obliki.

Ako listamo po zgodovini naše umetne obrti vidimo, da je bila njena zlata doba v XVIII. stoletju. Globoko versko življenje in razpoloženje ljudstva nam je v tej dobi

gre sedaj pri visokih dokladah obdavčenje dohodka obrtnikov do 50 odst. Vse doklade na neposredne davke, banovinske, občinske in cestne, naj se maksimirajo na 100 odst. osnovne pridobnine. Nadalje naj se v selih in selskih občinah hiše malih obrtnikov, ki delajo brez pomožnega osebja, osvobode zgradarine, in sicer zaradi tega, ker so taki mali obrtniki še v slabšem položaju nego kmetovalci. Ugodnosti po čl. 37. k točki 3. zakona o neposrednih davkih (pavšalna zgradarina) naj se razširijo na vse obvezance pridobnine, katerih dohodki iz pridobninskega poslovanja ne presegajo 12.000 Din letno. V smislu zakona naj se pri odmeri pridobnine samoupravne dajatve priznajo kot odbitne postavke. V reklamacijskih odborih naj tvorijo četrtino članov, ki jih imenuje finančna uprava, obvezanci pridobnine. Pri izterjevanju davčnih zastankov naj se postopa obzirno in naj se omogoča obrtnikom, da zadostijo svojim obveznostim v obrokih. Glede na položaj obrtnikov naj se občinam dopusti določanje diferenciranih odstotkov doklade v prilog obrtnikom. Reklamacijskim odborom naj se izda navodilo, da davčne osnove obrtnikov znižajo tako, da ne bodo v nobenem primeru večje nego lanske. Končno naj se v primeru, da finančno ministrstvo osvoji prvi predlog v resoluciji, obrtniki, ki nimajo večjega čistega dohodka nego 10.000 Din, oprostitijo dopolnilnega davka na pridobnino.

ustvarilo prekrasne cerkve, v katerih odsevajo bogati oltarji v vsem svojem sijaju. Dočim je bilo na eni strani kiparstvo in rezbarstvo razvito do viška, tako da je imela tudi vsaka večja vas svojega ljudskega umetnika, so na drugi strani tekmovali med seboj še razne stanovske organizacije (cehi) v dovršenosti svojih izdelkov. Zlatarji so izdelovali dragocene monštrance, v samostanih so vezli mašne plašče, pretkane s svilo, srebrom in zlatom. Gojila se je bujna ornamentika ter je cvetela ljudska umetnost, ki je ljubila narodno nošo, okrašeno s čipkami, pisanimi pasovi in raznimi obeski.

Vse življenje in mišljenje, ki je bilo po svojem ustroju prilagodeno krajevnim in vremenskim razmeram, se je odražalo v kmečki hiši, pri kateri so bili posamezni arhitekti. Členi dovršeno izraženi s preprostimi umetnimi izdelki. Okna so bila okrašena z omrežjem, izdelkom domače kovaške umetnosti, balkoni z izrezljanimi deščicami v slogu dotičnega kraja. Popotnik, ki je tedaj potoval po naši zemlji, je videl ob potih lepa znamenja. Razni cehovski in gostilničarski znaki so dajali stavbi lep poudarek. Vse to je nedvomen in nevarljiv dokaz o splošni potrebi vsega ljudstva dati vsakemu predmetu plemenito in umetniško obliko.

To hotenje se izraža še v večji meri v notranjosti tedanje slovenske hiše. Skrinje, okrašene z intarzijo in reliefne rezbarije in pisane slikarije so krasile naše domove. Mnogo teh dragocenih umetno-obrtnih izdelkov se je radi njihove visoke vrednosti porazgubilo, uničilo ali romalo v tujino. Na stenah so visele na steklo slikane podobe, lepi izdelki prebivalcev selške doline, predstavljajoč motive iz domačega življenja, ali motive nabožne vsebine. Tobačne pipice, glavniki, različno izrezljani in okrašeni z narodnimi motivi, velikonočni pirhi Belokranjcev, gorenjski kruhki, okrašeni s pomočjo lepo izrezljanih lesenih vzorcev in vsak najmanjši predmet, ki spada v drobno obrt, kaže hotenje tedanjega ljudstva dati predmetu svojstven izraz.

Kot nekdanj v dobi procvata naše obrti, ima umetna obrt tudi danes nalogo dati našim izdelkom zopet ono duševno vrednost, ki bo za ljudstvo dostopna in od njega cenjena. Z umetno-obrtnimi izdelki bomo lahko zaposlili veliko več delovnih obrtnikov, umetnikov in drugih strokovnjakov. Dobili bomo svoj domači slog, ki bo pokazal tujcu našo kulturo in naše vrednote. Ljudje bodo zopet pričeli kupovati lepe domače predmete, mesto predmetov, ki jih sedaj uvažamo iz tujine in ki nam zaslužujejo našo osebnost.

Obrtniški mojster in pomočnik bosta zopet pričela delati in študirati po svojem čutu in iskati ideje in motive v svoji najbližji okolici. Diktatorske modne revije inozemstva naj nam samo kažejo, kaj delajo drugod, ne smejo pa nam služiti kot predloge. Moderna tehnika in znanost naj nam bosta v pomoč, ne smeta pa nam zaslužniti in uničiti naše samoniklosti.

V naši narodni državi nas šele čaka cvetoča doba, medtem ko je ista pri drugih kulturnih narodih že prišla v stagnacijo in nazadovanje. Doba romanskih in germanskih narodov je že cvetela, na površje mora priti doba slovenske kulture. Bodimo zato ponosni na svoj razvoj, iščimo svoj slog ter ustvarjajmo in razvijajmo svojo obrt, da postanemo kulturno in gospodarsko zares svobodni.

Da bomo dosegli ono stopnjo kulture v umetni obrti, na kateri stoje danes nekateri kulturni narodi, je predvsem potrebno, da pričnejo naši obrtniki sami študirati in projektirati obake. S tem bodo prisiljeni začeti študirati literaturo, hoditi v muzeje in deati poizkušnje. Do sedaj so v večini slučajev samo čakali naročil, ki so jih izdelali kot mrtev stroj po tujih načrtih. Na drugi strani so zopet primorani delati po načrtih sicer domačih ljudi, ki so študirani, ki pa nimajo potrebnega strokovnega znanja. Tako trpijo izdelki na eni strani radi preamalnega teoretičnega znanja obrtnika, na drugi strani radi projektanta, ki ne obvlada praktične strani dotičnega predmeta.

Imamo mnogo raznovrstnih šol, počeni od ljudske preko strokovnih do univerze. Veliko se greši pri nas vsled napačnega naziranja, da je absolvent visoke šole že zmožen voditi tudi navadna obrtna dela. Zakaj šola da človeku samo gotovo spošno izobrazbo ter ga usposobi, da se v poznejšem življenju ves posveti eni stroki. Ako hoče voditi absolviran tehnik ali arhitekt obrtno stroko, se jo mora najprej izučiti. Njegova predizobrazba mu edno koristi v tem, da dotično stroko hitreje in lažje zapopade, izpopolni in vodi v pravcu, ki je človeku z manjšo izobrazbo otežkočen.

Ako gremo po mestnih ulicah in ogledujemo izložbe, vidimo, da se prodaja veliko tujega blaga, ki bi se pri nas lahko izdelovalo. Posebno v onih trgovinah, ki prodajajo dragocena darila, spominke in razne druge umetne predmete, je skoro vse uvoženo iz inozemstva. Tukaj gre veliko našega narodnega premoženja v tujino, na drugi strani so pa naši obrtniki in delavci brez dela. Trgovcem je vseeno kaj prodajajo; glavna stvar jim je, da delajo dober posel in da visi v izložbi »kupuj domače blago«. V tej krizi, ko se ne gradi ravno mnogo in ne izvršujejo velika javna dela, se naj zato predvsem obrača pozornost na malo umetno obrt, pri kateri ni potrebno toliko investicij in pri kateri je veliko ročnega dela, s čimer se zaposli veliko število ljudi.

Razne igrače iz lesa, papirja ali blaga, ki so neobhodno potrebne za naše otroke, bi brezpogorno lahko vse izdelovali doma. Spominki iz raznih naših letovišč, ki jih kupujemo mi sami, a zlasti tujci, bi nadomestili marsikatero tuje blago. Večja umetna obrtna dela, ki bi bila res lepa ne samo zaradi mode, bi se ljudem takoj prikupila in bi našla svoj trg tudi pri naši premožnejši publikli.

Seveda se zahteva, da so ti predmeti tehnično dovršeni, za kar so naši obrtniki že ponovno pokazali svoje znanje na različnih razstavah. Ne samo tehnično dovršeno, temveč tudi lepo obliko moramo dati predmetu, ki bo odgovarjala našemu okusu in dobi, saj imamo dosti umetnikov in arhitektov, ki nam lahko v tem oziru vsestransko pomagajo. Naslanjati se moramo na našo produkcijo, v kolikor jo imamo, in posebno moramo pridno študirati našo narodno ornamentiko, ki se že vsestransko uporablja. Tudi gradivo ali snov, iz katerega sestoji predmet, naj bo domače. Zakaj bi ravno rabili kavkaški oreh, kanadsko brezjo ali italijanski marmor, ko imamo doma vendar vsega dovolj na razpolago. Pri umetni obrtni stroki se ne sme producirati preveč enih in istih predmetov, ki bi bili tudi enako dekorirani, temveč se mora vedno spreminjati, da ne izgubijo na svoji vrednosti. Zato zahteva ravno umetna obrt kolikor mogoče veliko ročnega dela.

Ako vse to upoštevamo, potem dobimo res domač prvovrsten izdelek, pri katerem bo vse delo naše in objekt bo zadobil svoj slog, ki se bo razlikoval od tujih predmetov. Pri ljudeh je treba vzbuditi ljubezen do domačega blaga, oblasti naj podpirajo te vrste obrti, kajti tudi tukaj je velik del narodnega premoženja, ki je pa skrit, da ga skoraj vsak prezre. Trgovci naj forsirajo domače blago, kajti v zaposlenosti obrtnika je napredek, da

postajajo izdelki vedno lepši in cenejši. Sedaj tekmujejo trgovci, kdo bo razstavil bolj tuje predmete, a domače se nekako sramujejo izlagati v izložbe. Z vero v našo boljšo bodočnost in zavestjo, da si moramo sami pomagati in da smo sposobni tudi mi visoke kulture, gremo na delo, da dosežemo svoj cilj in uspeh, ki ga bomo dosegli, če bo naše narodno občinstvo strogo izvajalo načela: Ceni in kupuj domače obrtniške izdelke!

Fran Igljč:

Modna revija v Zagrebu

V zadnjih 15 letih imamo zaznamovati v oblačilni stroki velik razmah in napredek, dasi je vse nekako prikrivo, mračno in nerazumljivo. Če smo opazili (na ulici in promenadi, pri raznih slavnostih, v dvorinah, pri sportu itd.) razna lepa elegantna, okusna in moderna oblačila, strokovno dovršena, bi skoraj rekel, da smo razočarani. Pač pa moramo ugotoviti dejstvo, da naš moderni svet, ki je opazil pri dami ali gospodu lepo moderno oblačilo, ni verjel, da je bilo izdelano v naši domači delavnici, da je izdelal taka oblačila naš domač krojač ali šivilja. Večkrat so bili izrazi, češ, to pa imate gotovo iz inozemstva, ker vlada prepričanje, da se pri nas kaj takega ne izdeluje ter da naše krojačice in krojači niso zmogni izdelati moderna in okusna oblačila. Tako živi naša publika še danes v tem prepričanju.

Sto in stotisoč jugoslovenskega denarja gre vsako leto za razne toalete v inozemstvo in če je blago še tako slabo in v modi zastarelo, je vendar boljše kot domač izdelek. Kar pa vidimo v naših dvorinah in na ulici modernega in okusnega, pa smem trditi, da je gotovo domač izdelek, kajti naše krojačice in krojači so tako zelo napredovali, da nudijo res strokovno dovršene izdelke.

Da pa je v pogledu odjemalcev položaj tak, smo si pač popolnoma sami krivi, ker nimamo zaupanja v samega sebe in ne zasledujemo, kaj znajo drugod in kaj znamo mi sami. V kratkem povedano med nami vlada splošno mrtvilo, ker nimamo zaupanja v sebe in naše organizacije. Teh par stavkov je malo v zvezi z naslovom, a sem vendar hotel dati našim tovarišem malo vzpodbude, da začno misliti na samoosvojitve in gospodarsko napredovanje.

Mišlim, da nam je dal obrtniški teden od 1. do 8. decembra precej vzpodbude in nam vliji novega življenja in upanja za bodočnost. V tem tednu je bil povsod izvršen obširen program za obrtnika in za javnost. S tem pa naše delo na propagandnem polju seveda ne sme biti končano.

V okvirju obrtniškega tedna je »Savez hrvatskih obrtnikov«, sekcija oblačilne stroke, med drugim priredil tudi modno revijo, in sicer dne 6. decembra popoldne ob 5. uri v hotelu »Esplanade«. To delo je zelo hvalevredno, ker so v tem propagandnem tednu izkazali ravno naši oblačilni stroki največjo pozornost in za organizacijo modne revije niso štedili časa, denarja in volje. Naj jim bo na tem mestu izrečena vsa pohvala za njihovo pozornost do oblačilne stroke.

Ko se je rodila misel v savezu za prireditve modne revije, je bilo predvsem umevno vprašanje finančne strani, ki pa se je niso ustrašili. Pred vsem so si načrtali točen program in nato šli na delo. Prijave krojačev in krojačic so sledile hitro, potem pa niso pozabili na geslo obrtniškega tedna in so odredili, da so vsi večji saloni izključeni in da se te revije udeležijo izključno manjši krojači in krojačice, čevljarji, modistke in

ostali, ki so v zvezi z oblačilno stroko. Med tem pa so se pojavile zopet druge težkoče, ker mnogi niso imeli blaga na razpolago, ali pa možnosti si ga nabaviti. Tudi v tem pogledu je bil savez zopet na mestu in je preskrbel tudi blago. Deloma so ga darovale posamezne manufakturne trgovine, a deloma so ga nakupili. S tem je bila tudi nabavna težava rešena in je sledilo delo za razdelitev, da pridejo v poštev razni modeli.

Na reviji smo imeli priliko videti sledeče modele: sportne kostime (hlačna krila), smučarske drese, sportne površnike, sportne damske obleke raznih modelov in fazon, sportni komplet, sportno krznene jope, nadalje moške sportne obleke, lovske suknjiče, ulster iz kamelne dlake, navadni damski površnik, Frotteur površnik, damski komplet, damski angleški kostim, moški zimski ulster (drap barve), zeleno fresko obleko za moške, razna popoldanska oblačila za dame, zimska suknja, modre moške živočrtaste obleke, frak obleke, frak obleka z belimi reverji, smoking in žaket obleke, a v velikem številu smo videli razne krasne popoldanske, večerne in plesne toalete. V lepem številu so bili predstavljeni tudi razni izdelki krznarjev. Za vsa navedena oblačila smo dobili pojasnila, vsak model je imel številko in v programu navedeno ime in naslov izdelovatelja. Omeniti moram nadalje, da je savez preskrbel tudi »manekine«, vse lepe in zbrane postave, ki so nastopali v lepih elegantnih kretnjah v raznih oblekah in toaletah. Videli smo 75 predstavljenih toalet in oblek. Omenimo naj tudi, da je bila dvorana prenapolnjena in da je nad 2000 ljudi moralo oditi, ker niso dobili prostora. V začetku tega poročila bi moral omeniti sestavo tega komiteja, v katerega so pritegnili ne samo krojače in krojačice, ampak tudi slikarje - umetnike, dekoraterje, novinarje, arhitekta, profesorje, trgovce in druge. To ogromno delo je bilo dovršeno tekom šest tednov, kar je zelo kratek čas in vendar je uspelo impozantno, v korist krojačev in krojačic, ki bodo uživali več zaupanja in naklonjenosti. Mnogo podrobnosti bi se dalo opisati, ki bi pojasnile, kako je treba biti previden in pripravljen za vse slučaje, ki se pojavijo ob takih prilikah.

Želim, da bi se tudi mi slovenski krojači in krojačice prebudili in se opogumili za tako prireditve. Moja misel v uvodnih besedah je bila, da je naša sveta dolžnost, da se ne bomo bavili vedno in samo z malenkostmi, si delali konkurenco in gojili zavist, temveč, da začnemo z delom, ki bo dalo priliko, da pokažemo naši javnosti, kaj zmoremo in kaj znamo. Želeti bi bilo, da začnemo takoj in pravočasno s pripravami za modno revijo v letu 1935.

Op. ured. V kolikor smo informirani, se bo tudi v Ljubljani pristopilo v najkrajšem času k izvedbi modne revije. Pojasnila daje odbor za obrtniški sejem pri Zbornici TOI v Ljubljani.

Из naših krajev

Na ljubljanski univerzi so pričeli akcijo za izpopolnitev medicinske fakultete, ki ima sedaj samo pet semestrov.

Kmetje iz Ubla v Boki Kotorski že deset mesecev ne hodijo v cerkev, ne krščujejo svojih otrok, ne poročajo se v cerkvi, a mrličje pokopavaajo brez duhovnika v znak protesta, ker je sedež cerkvene občine prenešen v sosedno vas.

Na ljubljanski univerzi je bilo letos vpisanih 1813 slušateljev, dočim se jih je lani vpisalo 1939.

Nova vrsta denikotiniziranih cigaret je bila sredi decembra dana v promet. Cena tem cigaretam ni mnogo višja od navadne.

Velika železniška nesreča se je pripetila pri Žitomisljčih v Hercegovini. Škoda znaša 100.000 Din. Ponesrečeni potniki so že vsi izven nevarnosti.

400.000 Din je poneveril blaginik okrožnega sodišča v Čačku Dimitar Obrenović.

Štiri leta je poučeval v ljudski šoli neke vasi blizu Čačka Martin Angelbrant, elektrotehnik, ki se je domogel do službe s falzificiranim maturitetnim spričevalom učiteljskega v Kragujevcu. Vsi trdijo, da je bil odličen učitelj.

Zdravnik dr. Gros iz Zagreba je v Atenah in vseh večjih grških mestih predaval o Rožaški Slatini.

Nad 300 zakonskih parov se je lani ločilo v skopljski škofiji.

Pravilnik za izvršitev odredbe o pobijanju kartelov v naši državi pripravljajo v trgovinskem ministrstvu.

Prvič po svetovni vojni je delegirala turška republika svojega zastopnika v Beogradu, in sicer generala Tevtika, ki je svojo dolžnost že prevzel.

Sistematično protituberkulozno borbo je pričela uprava vrbaske banovine, ki je dala nalog vsem zdravnikom, da vse slučaje tuberkuloznega obolenja obvezno takoj prijavi.

100.000 Din je kot božično pomoč revežem iz svojih zasebnih sredstev daroval mladi kralj Peter.

Nad pol milijona dinarjev so zbrali doslej za spomenik blagopokojnemu kralju Aleksandru v Zagrebu. Nabiralno akcijo še vedno nadaljujejo.

V južnoameriški republiki Chile bodo zgradili spomenik kralju Aleksandru, in sicer v mestu Antofagasti. Doslej so zbrali že nad 300.000 dinarjev.

Novi mariborski občinski proračun znaša 54 milijonov dinarjev in je skoraj za 8 milijonov večji od lanskega.

Poklonitvene deputacije na grob blagopokojnega kralja Aleksandra prihajajo iz dneva v dan. Doslej se je poklonilo že nad 100.000 ljudi.

Škoda na njivah in v sadovnjakih v slovenskih krajih znaša po ugotovitvi kr. banske uprave 7.500.000 Din zaradi poplav, a zaradi neurij in toče 13.500.000 Din.

500 otrok je bilo v Ljubljani obdarovanih za božič z obleko in obutvijo.

Kmetu Francu Hitlerju v Selnici ob Muri, ki je pred tremi meseci krstil svojega sina z imenom Adolf, je otrok te dni umrl.

Zaradi družabnega škandala, ki ga je s svojim nemoralnim življenjem povzročil ljubljanski zobotehnik Joško Bevc, je bilo doslej zaprtih že osem oseb.

O sanaciji ljubljanske mestne hranilnice so nedavno razpravljali na tajni seji občinskega sveta.

Najstarejši duhovnik v naši državi, msgr. Tomo Zupan, je nedavno proslavil svojo 95-letn. co.

Dr. Vlado Maček, ki je bil svoječasno obsojen na dve leti zapora, je bil pred božičem pomiloščen in takoj izpuščen na svobodo.

Iz tujine

V pogledu razorožitve je dal Mac Donald zelo pesimistično izjavo, ker oboroževanje posameznih držav vedno bolj napreduje.

3500 oseb je bilo zaprtih pri najnovejšem čiščenju v Hitlerjevi stranki.

Usoda bivših sovjetskih komisarjev Zinovjeva in Kamenjeva je neznana. Baže so ju ustrelili.

Ves evropski tisk je z velikimi simpatijami pozdravil novo jugoslovensko vlado, ki

ji je namen konsolidacija notranjega političnega življenja.

Glavni dobitnik argentinske državne loterije v znesku 20 milijonov dinarjev je zadel skupina revnih delavcev.

Perzijsko kraljestvo je spremenilo svoj uradni naziv in se imenuje odslej kraljestvo Iran.

Črna kuga se naglo širi na Kitajskem in je doslej umrlo že več tisoč ljudi.

Bivša cesarica Zita in njen sin Oton sta po dovoljenju avstrijskega kancelarja preživela božične praznike na Tirolskem.

Pol milijona nezaposlenih je bilo koncem leta v Franciji. Stevalo z vsakim dnevom stalno narašča.

Komunistična propaganda je v USA sila živahna, odkar je vlada priznala Sovjetsko Rusijo.

Nad 150 smrtnih kazni je bilo izrečenih v Rusiji zaradi atentata na Kirova.

Islandski parlament je ukinil prohibicijo, ki je trajala polnih deset let.

V delavnicah italijanskih državnih železnic grade poseben električni vlak, ki bo dosegel hitrost 160 km na uro.

13 ljudi je poginilo v Hannoveru, ko je neki avtobus trčil z vlakom.

Najhitrejšo železniško lokomotivo, ki bo dosegla hitrost 175 km na uro, grade v Nemčiji.

Prepoved uvoza nemških časopisov v Avstrijo je podaljšana za dobo treh mesecev.

26.500 m višine je na svojem stratosfernem letu, ki je trajal dve in pol ure, dosegel letalec Post.

10 tovarn je bilo doslej zaprtih v Nemčiji, ker so brezvestno postopale z delavstvom.

Zelo obsežno komunistično organizacijo, v kateri je sodelovalo tudi zelo veliko aktivnih častnikov, so odkrili v Bolgariji.

Čuvajte Južoslavijo!

Naročajte

OBRTNIŠKI KOLEDAR

ki ga je izdalo Obrtniško društvo, Ljubljana

Opozarjamo

na pestro vsebino, ki svetuje obrtnikom nešteto praktičnih stvari, a

zlasti na

informativna poročila glede davkov, mojstrskih izpitov in taks.

Cena v platno vezan. izvodu **12 Din**

Naroča se pri:

OBRTNISKEM DRUŠTVU, LJUBLJANA.

Obrtniki!

Vlagajte svoje prihranke v

ZANATSKO BANKO,

ker s tem pomagata onim obrtnikom, ki jim je potrebno posojilo in koristite gospodarstvu Vašega stanu. — V vseh denarno-poslovnih zadevah se z zaupanjem obračajte na podružnico ZANATSKE BANKE Kraljevine Jugoslavije v Ljubljani.

Vsaki Din 10.000.-, odtegnjenih prometu, more zaposliti enega brezposelnega celo leto

Zaupajte torej vaš denar domačim denarnim zavodom, da bodo z novimi krediti poživili gradbeno delavnost in dali kruha delavcem, dela obrti in industriji ter povečali prodajo blaga.

Nalagajte denar v

MESTNO HRANILNICO LJUBLJANSKO,

katera vam nudi ugodno obrestovanje, popolno varnost, ter sedaj vložene vloge (t. j. po 1. januarju 1933) izplačuje na vsakočasno zahtevo.

Odgovorni urednik Vladimir Regally. — Za konzorcij »Obrtnega Vestnika« Josip Rebek. — Tiska »Narodna tiskarna«. — Predstavnik Fr. Jezeršek. Vsi v Ljubljani.

Naročajte najboljšo slovensko družabno revijo

„Naša pota“

ki izhaja mesečno na 60 straneh, prinaša najzanimivejše članke iz vseh panog življenja in je najbogatejše ilustrirana slovenska revija.

Celoletna naročnina samo Din 80.—, polletna Din 40.—.

Uprava: Ljubljana, poštni predal 114.

Zahtevajte takoj brezplačno številko na ogled!

Zaloga stekla, porcelana, zrcal, svetilk, raznih okvirjev itd.

STAVBNO IN UMET. STEKLARSTVO

Avgust Agnola

LJUBLJANA, Tyrševa cesta št. 10

Račun poštne hranilnice 10.940
Telefon 2478

„SLAVIJA“

jugoslovenska
zavarovalna banka
v Ljubljani

sprejema zavarovanja proti ognju, nezgodam, vlomom, zavarovanje za izplačilo denarja ob dožitju gotove starosti in ob smrti in zavarovanje za pogrebne stroške.

Posluje po vsej Jugoslaviji — ima svoje hiše v Ljubljani, Sarajevu, Osijeku in Novem Sadu.

GENERALNO
RAVNATELJSTVO
V LJUBLJANI,
GOSPOSKA UL. 12.
Telefon 2176 in 2276.

Novoletne čestitke

IZ LJUBLJANE:

ALEKSANDER GJUD

brivski salon

KONGRESNI TRG 6

ANTON ŠKERJANC

mesar

ŠOLSKI DREVORED

HUBAD JOŠKO

gostilna pri Sokolu

PRED ŠKOFIJO

GRILC IVO

elektrotehnik

CANKARJEVO NABREZJE 25

TISKARNA SLOVENIJA

WOLFOVA ULICA

ANDREJ ČEKADA

trgovina z usnjem

SV. PETRA CESTA

IVAN BRUNČIČ

pleskarstvo

KOLODVORSKA UL. 23

MATEJ OREHEK

eksport

KOLODVORSKA UL. 25

ALEKSANDER LAUŠ

brivski mojster

KOLODVORSKA UL. 25

L. M. ECKER

kleparstvo in instalaterstvo

SLOMŠKOVA UL. 4

ANTON LEGAT

trgovina s specerijo in delikateso

MIKLOŠIČEVA CESTA

ANTON KEBER

mesar

TRŽAŠKA CESTA podružnica MOSTE

VALENTINA SPITZKO

trgovina z mešanim blagom

LJUBLJANA-MOSTE

MARINKO JOSIP

trgovina z mešanim blagom

PRISOJNA ULICA 7

FILIP BIZJAK

krznarstvo

KONGRESNI TRG 8

KAROL PRELOG

veletrgovec

ŽIDOVSKA ULICA

KAROL PRELOG

veletrgovec

DVORNI TRG

FRANJO KRAPEŠ

kavarnar, kavarna Zvezda

KONGRESNI TRG

JERICA ŽIČKAR

gostilna

PREŠERNOVA ULICA

IVAN JAVORNIK

mesar

ŠOLSKI DREVORED WOLFOVA UL. 12

ZALAZNIK

restavracija pri šestici

TYRŠEVA CESTA 6

VINKO RAUBER

čevljarstvo

ZALOŠKA CESTA

FRANC SLAMIČ

restavracija in mesarija

GOSPOSVETSKA CESTA

IVAN RAHUC

trgovina in gostilna

MOSTE

MARIJA PERPAR

mlekarna

ŠMARTINSKA CESTA 8

IVAN WALLAND

krojaštvo za dame in gospode

SLOMŠKOVA 25

SCHNEIDER & VEROVŠEK

trgovina z železnino

TYRŠEVA CESTA

VLADA TEOKARVIČ in Co.

industrija volnenih tkanin

PARAČIN GRADIŠČE 4

ZIGON ANTON

modno krojaštvo

GRADIŠČE 4

Automatični buffet „RIO“

SELENBURGOVA ULICA

KOŠAK PETER

slašičarna in restavracija - buffet

PREŠERNOVA 52

IVANKA ALEŠ

trgovina z slašicami

PRED ŠKOFIJO

KAVARNA „NEBOTIČNIK“

GAJEVA ULICA

DOLINAR ANDREJ

parna pekarna

BOHORICEVA ULICA 1

KRULJC KAROL

napisni in reklamni slikar

BREG 6

TRČEK JAKOB

pekarna

BREG 4

LENARDIČ KAROL

slašičarna

BREG 1

BRICELJ CECILIJA

prodaja in preoblikovanje klobukov

GOSPOSKA 16

ZORN F.

tvornica turist., lovskih in sport. predmetov

LEPODVORSKA ULICA 20

LOMBAR ALOJZIJ

modno krojaštvo za gospode in dame

CELOVŠKA CESTA 53

IGNACIJ REPŠE, vdova

pohištvono mizarstvo

DVORNI TRG 1

REBEK JOSIP

splošno ključavničarstvo

CANKARJEVO NABREZJE 9

IGLIČ FRANC

krojaški atelje

PRAŽAKOVA ULICA 10

DUDEK ALOJZIJ

avto-kleparstvo

GLINSKA ULICA 6

SLOKAN IVAN

stavbenik

KOLEZIJSKA ULICA 7

MAVRICIJ SMOLEJ

urar

JESENICE

Tiskarna JEREB FRANJO

CELOVŠKA CESTA 14 nasproti velesejma

Restavracija hotel LOYDtoči prvovrstna vina iz lastnih vinogradov
BRATA VESTIČ, Šibenik**FRANJA TUŠAR**

modistinja

JESENICE

ALBERT ŠPELETIČ

soboslikarstvo

EMONSKA CESTA 25

HLEBŠ JAKOB

slikarstvo in pleskarstvo

CANKARJEVO NABREZJE 21

MARIJA ARH

gostilna »Bremc«

JESENICE

PETER STEPIČLASTNIK MIRKO STEPIČ
veletrgovina z vinom in gostilna

SP. ŠIŠKA

Z JESENIC:**FILIP LAZAR**

mizar, pogrebni zavod

JESENICE

SAVSKO NABREZJE 8

SPEDICIJA TURK

MASARYKOVA CESTA

ANTON LEGAT

tovarniška restavracija

JESENICE-FUŽINE

Lekarna Mr. Ph. Jože Žabkar

JESENICE

„MATERIAL“

trgovska družba z o. z.

TYRSEVA CESTA

MARIJA POLJŠAK

trgovina in gostilna

JESENICE

JOŽE KOŠIR

modna trgovina

JESENICE

MIROSLAV URBAS

izdelovanje kranjskih klobas

SLOMSKOVA ULICA 13

FRANC BREJC

manufaktura in galanterija

JESENICE

ANDREJ HERMAN

mesarija in gostilna

JESENICE

ANGELO BATTELINO

konc. mestni stavbenik

ALJAŽEVA ULICA 35

AVGUST KLABUS

železnina

JESENICE

JOSIP MIHELAČ

splošno krojaštvo

JESENICE

PRISTOU & BRICELJ

črkoslikarstvo

RESLJEVA CESTA 4

PAVEL SEDEJ

urar

JESENICE

LENARDIČ STANA

trgovina z zelenjavo

JESENICE

TUŠAR FERDINAND

pekarna

MEDVEDOVA CESTA 30

FRANJO FERJAN

kavarna Čop

JESENICE

J. PUČKOzaloga šivalnih strojev, koles in ostalih delov
zastopstvo Philips-radio aparatov

JESENICE

KRALJA PETRA C. 12

PRAPROTNIK OLGA

ALESEVČEVA 37

JOŠKO ŠUTAR

trgovina usnja in kož

JESENICE

IVAN LEVIČNIK

urar

JESENICE

BRAČA LASAN

LJUBLJANA VII.

MARIJA KRAŠOVECtrgovina koles, šiv. strojev, gramofonov, radio-
aparator in sportnih potrebščin

JESENICE

FRANC PAVLIN

fotograf

JESENICE

„SLAVIJA“

jugoslov. zavarovalna banka

ravnateljstvo

Ljubljana, Gosposka ul.

MARIJA MESAR

trafilka, koleki, pisarniške potrebščine itd.

JESENICE

JUSTI ROZMAN

foto-trgovina in parfumerija

JESENICE

STANKO POŽENEL

pekarna

JESENICE

JERNEJ URBAR

splošno slikarstvo

JESENICE

IGNAC HORVAT

mesar

JESENICE

IGNACIJ MORIČ

splošna ključav. in mehanična delavnica

JESENICE

Za zaščito knjigovezov

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je pod št. 5441-34 z dne 20. julija 1934 naslovila na kraljevsko bansko upravo vlógo s prošnjo, da naj se vsa upraviteljstva meščanskih in osnovnih šol opozore na »šušmarje« v knjigoveški stroki, ki se izvečine rekrutirajo iz absolventov meščanskih in osnovnih šol, ki so se pri deških ročnih delih več ali manj izvežbali v vezavi knjig.

Vsa upraviteljstva meščanskih in osnovnih šol je opozorila kraljevska banska uprava, da ni namen šolskega pouka v katerikoli disciplini deških ročnih del proizvajati obrtniške »šušmarje«. Namen deških ročnih del je namreč, vzbuditi v dečkih veselje do ročnega dela, katerega naj potem učenci pokažejo s tem, da vstopijo kot vajenci v uk pri oni obrtni stroki, za katero imajo največje veselje. Pri deških ročnih delih naj upraviteljstva stalno opozarjajo na važnost obrtniškega stanu, na drugi strani pa na zakonito zatiranje vsakršnega šušmarstva, ki škoduje tako obrtnikom samim, kakor tudi celotnemu gospodarstvu države.

Dalje je naročila kr. banska uprava vsem upraviteljstvom meščanskih in osnovnih šol, da pri deških ročnih delih nikakor in pod nobenim posejtem ne izvršuje takih del, kot so vezava vseh knjig šolske ali učiteljske knjižnice in podobna, ki odiedajo obrtnikom zaslužek, nego naj ta dela vedno poverijo poklicnim obrtnikom, ki se v sedanjih dobi težko bore za svoj obstanek.

Obrtništvo na našem jugu

Zaradi izredne zanimivosti objavljamo poročilo skopske Obrtne zbornice o njenem delu v lanskem letu:

Obrtniki so v naši državi za kmetom najštevilnejše zastopani. V Jugoslaviji je 141.758 obrtnih delavnic, ki delajo in proizvajajo. Od tega števila odpada na vardarsko banovino 11.228, kar pomeni na 100 prebivalcev 0,71.

Največji del obrtništva na našem jugu ima svoje delavnice v mestih in trgih. V vaseh jih je manj. Šele 1933. leta smo zapazili, da veliko število od krize prizadetih obrtnikov beži iz mesta v vasi. To so storili večinoma zaradi tega, ker v mestih ne morejo več prenašati režijskih stroškov, pa četudi so minimalni.

Dohodki obrtnih delavnic so v zadnjem letu silno padli. Najpogostejše obrtnik danes ne dela niti s 5% zaslužkom. Pogosto dohodki, ne morejo kriti niti gole režije, a kaj šele, da dajejo minimalen plus za življenje. Večina obrtnikov mora danes živeti z manjšim dnevnim zaslužkom od 10 Din. Ako vzamemo za izračunanje skupno število obrtnikov, tedaj moramo ugotoviti, da jih 40,6% živi z letnim manjšim dohodkom od 6000 Din, od 6000 do 10000 Din zasluži letno 39,2%, od 10 tisoč do 15 tisoč Din 11,8% in od 15.000 Din do 20.000 Din 5,6%. Obrtnikov, ki zaslužijo letno nad 20.000 je komaj 2,8%. V Prilepu in Kumanovu žive čevljarke družine z mesečnim dohodkom do 300 dinarjev.

V Južni Srbiji dolguje danes 9783 obrtnikov ogromno vsoto 52.298.182 dinarjev, od katere odpada 40.000.000 dinarjev na privatne banke in zasebnike.

VALENTIN BREŽAN

pekarna

DOVJE-MOJSTRANA

FRANC ROJS

avtotaksi

JESENICE

JOŽE MARKEŠ

električno podjetje

JESENICE

PAVLA ARNEŽ

eksportna slaščičarna

JESENICE

OBRтна ULICA 3

Trgov. vrtnarstvo BREČKO

JESENICE

FRANC VAVPOTIČ

tapetništvo

JESENICE

LEOPOLD ŠOBERL

dimnikarstvo

JESENICE

OBRтна ULICA

MATEVŽ ZAVRL

mesar in gostilničar

SLOVENSKI JAVORNIK

RAKOVČ IVAN

brivec

JESENICE

OBRтна ULICA 14

LOJZE NOČ

pekarna

SLOVENSKI JAVORNIK

IGNACIJ GORJANC

parna pekarna

JESENICE

TONE PRAPROTNIK

parna pekarna

JESENICE

IVAN POLJŠAK

avto-prevoznništvo

JESENICE

JANKO NOVAK

manufakturna trgovina, hotel, restavracija in kavarna

JESENICE

ZVOČNI KINO „RADIO“

JESENICE

Zanimiva razsodba

II P 566/33—15

Rv 559/34—1

Sodba.

V imenu Njegovega Veličanstva Kralja! Stol sedmorice oddelak B v Zagrebu kot revizijsko sodišče je v javni seji pod predsedstvom kasacijskega sodnika dr. Depole, ob navzočnosti kasacijskih sodnikov dr. Kandiača, Pernuša, dr. Vuka in Bučiča kakor sodnikov v pravni stvari tožeče stranke Drevenška Antona, zidarja v Počehovi, ki jo zastopa dr. Reisman Avgust, odvetnik v Mariboru zoper toženo stranke — stavbnega podjetja Kimmann Rudolf, Maribor, Meljska cesta, ki jo zastopata dr. Blauke Oton in dr. Brandstetter Franc, odvetnika v Mariboru od 18. 4. 1934 op. št. Pi 228/34—4, s katero je bila na prijavljeno toženo stranke spremenjena sodba sreskega sodišča v Mariboru od 30. 12. 1933 opr. št. II P 566/33—9.

razsodil

da se reviziji ne ugoditi,

Obrazložitev:

Tožitelj zahteva na temelju § 10. zakona o zaščiti delavcev od tožene stranke, ki je lastnik stavbenega podjetja v Mariboru, plačilo zneska Din 1101.—, ker je bil v letu 1931, 1932, 1933 kot stavbeni delavec pri toženi zaposlen in ni za svoje 8 ur dnevno presegajoče delo dobil 50% povška.

Rešitev pravde je torej odvisna od vprašanja, ali je normalni delovni čas za podjetje, ki je bil v njem tožitelj zaposlen v gorenji dobi 8 urni, kakor trdi tožitelj ali 10urni kakor trdi toženeec. Predvsem pride tu v poštev § 6. zakona o zaščiti delavcev. V tem predpisu so podjetja, ki jih definira § 2. cit. zak. kategorizirana nastopno:

1. industrijska podjetja,
2. rudarska podjetja,
3. prometna podjetja,
4. ostala podjetja.

Zakon rudarskih podjetij ne opiše podrobneje.

Prepušča torej drugim predpisom, odnosno naziranju prometa, da določijo, kaj je smatrati za rudarsko podjetje. Tudi glede industrijskih podjetij nima zakon druge določbe, nego zgolj predpis odst. 2. § 6. Iz kategorizacije podjetij pa in iz dejstva, da zakon tudi rudarskih podjetij podrobneje ne opiše, je zaključiti, da zakon ni hotel in tudi samo za svoje uporabe ni dal določiti v tem smislu, kakor bi kazalo besedilo odst. 2. § 6., da bi bilo namreč šteti za industrijska podjetja, če le v njih dela najmanj 15 delavcev po vprečno v enem tromesečju. Ko bi bil to smisel določbe zakonodajalca, potem bi bilo odveč nadaljnje razlikovanje pravnih podjetij in ostalih podjetij. Zato je pravilno smatrati in razumeti v odstavku 2. § 6. zapisane določbe tako, da se smatrajo za industrijska podjetja vsa ona industrijska podjetja, ki v njih dela najmanj 15 delavcev v enem tromesečju. Ker pa o tem ni spora, da je za kriterij industrijskega podjetja tako po obstoječem obrtnem zakonu, kakor po gospodarskem naziranju potreba, da podjetje predeluje, izdeluje, dovršuje ali oddeluje blago v delavnicah ali na stalnem kraju, uporabljajoč delitev dela in vpočlujoč večje število delavcev, da dela z motorno silo in da blago izdeluje za skladišče ali po naročilu v večjem obsegu, nima toženčevo podjetje, ki je gradbeno podjetje, torej ne velja predpis prvega odstavka § 6. glede delovnega časa. Toženčevo podjetje spada torej pod predpis odstavka 6. § 6. zakona o zaščiti delavcev. Med strankama ni spora, da je z ministerialno odredbo, izdano v smislu odst. 7. § 6. cit. zakona določen za gradbeno podjetje 10urni delavnik. To je torej za toženčevo podjetje normalni čas v smislu § 6. cit. zakona. Ko tožitelj sam navaja, da je za ta normalni čas dogovorjeno mezdno sprejel, njegov zahtev na nadaljnje plačilo ni osnovan. Zato bi bilo ugodeno reviziji, ne da bi se bilo treba baviti še z nadaljnji revizijskimi razlogi.

LOJZKA ZUPAN

vezilja

JESENICE-FUŽINE

FRANC ŠLIBAR

splošno mizarstvo

JESENICE-FUŽINE

MILAN HORVAT

žgano slikarstvo

JESENICE-FUŽINE

Skupno združenje obrtnikov

JESENICE

FRIC DRUŽNIK

steklarstvo

JESENICE

FRANC MESAR

gostilničar

JESENICE

JOŠKO ČOP

pekovski mojster

JESENICE

ANTON PETAČ

pekovski mojster

JESENICE

IZ CELJA:**KUKOVEC VINKO**

tesarski mojster

LAVA 7

HLADIN VALENTIN

manufaktura

PREŠERNOVA ULICA

JAGODIC

priporoča gg. mizarskim mojstrom okovje za pohištvo in stavbe

DOBRAVC MIHAEL

slikarski mojster

GLAVNI TRG 15

JERNEJ GOLEČER

sodarstvo in eksport sodarskega lesa

IZ MARIBORA:**ZDRUŽENJE KOVINARJEV****KUMERC FRANJO**

ključavničarstvo

DIVJAK BOGOMIR

mehanična delavnica

HITZEL C.

železne konstrukcije

GUSTINČIČ JUSTIN

mehanična delavnica in trgovina z rabljenimi stroji in materialom

GREIF FRANC

usnjarna

JAKOB MULAVEC

zaloga ur, zlatnine in srebrnine ter optičnih predmetov

KRALJA PETRA TRG 1

SALON „PIA“

modistinja

TOVARNA BLAGAJN

družba z o. z.

VLADIMIR SCHELL

strojno in gradbeno ključavničarstvo, izdelovanje blagajn

MIKLOŠIČEVA 6 SLOVENSKA UL.

FRANC NEGER & SIN

kolesa in šivalni stroji

SLOVENSKA ULICA 29

ANTON ROMIH

splošno stavbeno in galanterijsko kleparstvo

ING. UNGER & SIRAK

strojna delavnica

POBREŠKA CESTA 15

IZ BREŽIC:**HOLY JOSIP**

dipl. lasničar in frizer za dame

MRKŠA RADO

sedlar in tapetar

IZ CERKNICE**PRI RAKEKU:****FRANC KEBE**

damsko in moško krojaštvo

ALOJZIJ POGAČNIK

trgovina z mešanim blagom

IVAN LOVKO

trgovina z mešanim blagom

Med. univ. DR. ST. PUŠENJAK

banovin. zdravnik zdrav. občine

Med. univ. DR. D. PINTAR

zdravnik

JOSIP SEŽON

krojač

JOSIP MELE

ključavničar in gostilničar

IVAN ŽUMER

veletrgovina vina in žganja

LEVSTEK & OBLAK

trgovina

RAKEK

**KREDITNO DRUŠTVO
MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE**

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam